

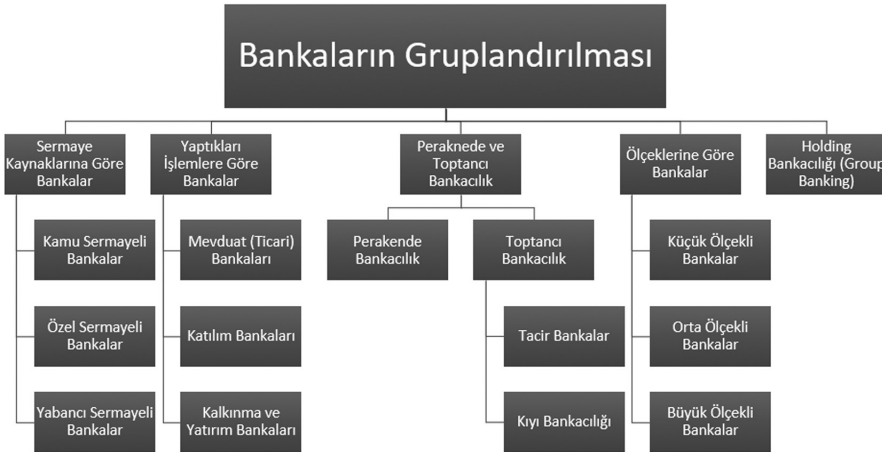
Bölüm 11

BANKA TÜRLERİ VE FONKSİYONLARI

Nadira SEYIDOVA¹

GİRİŞ

Bankalar yaptıkları işlemler, müşterilerine verdikleri hizmetler, sermaye yapıları, yerli veya yabancı menşeli olmaları gibi özelliklere bağlı olarak gruplara ayrılmaktadırlar. Bankalar finansal piyasalarda fon arz edenlerle fon talep edenler arasında bu fonların etkin aktarımı için faaliyet gösteren kuruluşlardan biri olup, finansal piyasaların hem arz hem de talep tarafında yer almaktadırlar. Genel olarak bankalar mevduat (ticari), yatırım ve kalkınma bankaları gibi yaptıkları işlemlere bağlı olarak gruplara ayrılmaktadırlar. Bankalar bunun yanı sıra sermayelerinin kaynaklarına göre kamusal sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli bankalar olarak gruplandırılırken, aynı zamanda geleneksel bankacılık anlayışını yansıtan konvansiyonel ve islami görüşlere uygun katılım bankacılığı olarak da gruplandırılabilir. Bankalar aktif büyüklüklerine göre küçük, orta ve büyük ölçekli bankalar olarak da gruplandırılabilir, fakat burada ölçeklerin ülkelere ve piyasalara göre farklılık gösterdiğini göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bankalar aynı zamanda perakende ve toptan bankacılık olarak da gruplara ayrılmaktadırlar. Bu tanımlara ilişkin gruplandırmalar Şekil 1’de gösterilmiştir.



Şekil 1. Bankaların Türlerine göre Gruplandırılması

¹ Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, nadireseyidova@yahoo.com.tr

lamaları yapılmıştır. Genel başlıklar altında bankalar sermaye kaynaklarına göre, faaliyet konularına göre, toptan ve perakende bankacılık hizmetlerine ve ölçeklerine göre gruplara ayrılmışlardır. Bu başlıklar altında temel kavramlar, faaliyet konuları, bankaların bilanço örnekleri, Türkiye’de ve dünyada aktif büyüklüklerine göre bankaların sırlandığı tablolar yer almaktadırlar. Türkiye Bankalar Birliği’nin 2019 yılının ikinci çeyreğini yansıtan raporlarına göre Türkiye bankacılık sektöründe 47 ticari, yatırım ve kalkınma³, 6 katılım bankası hizmet göstermektedir. Cari dönemde türk bankacılık sektöründeki bankaların aktif büyüklüklerine göre paylarına bakıldığında sıralamadaki ilk üç bankanın ikisinin kamusal sermayeli bankalar olduğu gözlemlenmektedir. Aynı zamanda sektör içinde geleneksel bankalar (konvansiyonel bankalar) daha büyük paya sahip olmakta, katılım bankaları ise yıllar içinde pazar payını artırarak gelişmektedir.

KAYNAKLAR

1. 5411 Bankacılık Kanunu (19 Ekim 2005), T.C. Resmi Gazete, 25983, 01.11.2005
2. Eroğlu, Nadir (2011). *Türkiye’de Parasal Kesim ve Merkez Bankası İşlemlerinin Analizi*. İstanbul: Der Yayınları.
3. Mermod, Aslı Y. (2011). *Finansal Küreselleşme Işığında Elektronik Bankacılık ve Riskler* (Vol. 1.Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
4. Mishkin, Frederick. S. (2014). *Para Teorisi-Politikası*. (A. Ç. İlyas Şıklar, Trans.) İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
5. Orhan, Osman Z., Erdoğan, Seyfettin. (2007). *Para Politikası* (Vol. 4.Baskı). Ankara: Palme Yayıncılık.
6. Parasız, İlker (2009). *Para, banka ve Finansal Piyasalar* (Vol. 9. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
7. Tunay, K. Batu (2016, temmuz). Türkiye’de Büyük Ölçekli Bankalar Açısından Münferit ve Sistemik Risklerin Analizi. *Finansal araştırmalar ve çalışmalar dergisi* , 377-408. (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
8. Uzunoglu, Sadi (2007). *Para ve Döviz Piyasaları* (Vol. 3.Baskı). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
9. https://www.thebankerdatabase.com/index_ (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
10. www.albaraka.com.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
11. www.isbank.com.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
12. www.nurol.com.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
13. www.tbb.org.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
14. www.tkbb.org.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)
15. www.tskb.com.tr (Eriřim Tarihi: 31.08.2019)

³ Birleşik Fon Bankası A.Ş. Türkiye Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen özel sermayeli mevduat bankasıdır.